

IN MEMORIAM

Publicul ascultă fascinat minunatele stanțe ale *Cid*-ului... Interpretează Tony Bulandra !.. Ultimul vers se frînge sub ropotul de aplauze... Era prinosul postum pe care cei adunați în sala Teatrului Municipal în seara de 23 martie îl aduceau actorului ce ne-a părăsit acum 16 ani — lui Tony Bulandra.

Vocea lui, așa cum ne-a păstrat-o înregistrarea, imaginile înfățișându-l în ipostazele variate ale rolurilor pe care le-a creat, dar mai ales evocarea emoționantă făcută de tovarășii de breaslă și de generație, l-au readus parcă pe Tony Bulandra în mijlocul celor ce-i cinsteau memoria. Pentru cei ce l-au văzut jucînd, sau l-au cunoscut direct, „Seara Tony Bulandra“ a însemnat un prilej de reîmprospătare a amintirilor, o impresionantă reîntîlnire cu un prieten, un tovarăș, un partener. Pentru cei ce n-au avut fericirea de a-l vedea jucînd pe marele actor, seara aceasta a însemnat o prețioasă cunoștință cu unul dintre oamenii de teatru ce și-au dăruit cu modestie și patimă întreaga viață progresului artei noastre teatrale.

Luările de cuvînt — artiștii poporului G. Storin, George Vraca, Lucia Sturdza-Bulandra, maestrul emerit al artei Al. Fîntî, scriitorul Ion Marin Sadoveanu și criticul Vicu Mîndra — au reușit să reînvie din cioburile amintirii, drumul vieții și creației lui Tony Bulandra. Drumul acesta l-am urmărit de la anii studenției în patrie și apoi la Paris, pînă la lungile turnee întreprinse în condiții mizerabile de-a lungul țării, de la primele succese înregistrate sub îndrumarea lui Davila (la Teatrul Național și în Compania Davila) pînă la marile realizări: Hamlet, Othello, *Cid*-ul, Cyrano sau Baronul din *Azîlul de noapte*. Deopotrivă vorbitorii s-au străduit să arate locul ocupat în

ansamblul fenomenului nostru teatral, de actorul Tony Bulandra, să sublinieze caracterul novator al artei sale, să arate în ce măsură unele din datele creației sale anticipau ulterioara dezvoltare a teatrului nostru.

Omagiul adus memoriei lui Tony Bulandra înseamnă un nou act de respect față de tradițiile noastre teatrale cele mai valoroase, față de oamenii ce prin munca lor au ajutat teatrul nostru să meargă înainte.

B. T. Rîpeanu

AMĂNUNTE NEESENȚIALE, DAR SUPĂRĂTOARE

Nu este pentru prima oară cînd programele de sală — aceste prețioase auxiliare ale spectatorului de teatru — formează obiectul însemnărilor noastre. Am relevat la timpul oportun — cu exemplificări concrete — modul în care secretariatele literare ale teatrelor, cărora le revine sarcina de a redacta și de a supraveghea tipărirea acestor programe, își fac datoria.

Preocuparea de a prezenta într-un aspect grafic cit mai atrăgător programe cuprinzînd un substanțial material informativ în legătură cu piesa, cu autorul ei, cu interpreții, regia, scenografia ș.a., s-a făcut vădită la majoritatea teatrelor din întreaga țară. Și chiar dacă au existat și mai există încă unele lipsuri de conținut, acestea nu pot umbri bunele intenții și strădaniile secretariatelor literare.

Depart de noi gîndul de a încerca acum o recenzie a programelor de sală — o vom face probabil cu un alt prilej. Deocamdată, vrem să stăruim asupra unei neglijențe supărătoare care — din păcate — stăruie în unele programe de sală. Este vorba în special de programele pieselor ale căror distribuții există pentru unul sau mai multe roluri, una sau mai multe dubluri. De obicei, pentru a se evita confuziile, numele interpreților care nu joacă, în seara respectivă, sînt șterse cu creionul și astfel, spectatorul este lămurit. Numai că această operație este lăsată pe

seama unor persoane necompetente și lipsite de răspundere, din care cauză ne-a fost dat în repetate rânduri să urmărim pe scenă jocul unor actori al căror nume în programul serii respective era șters cu creionul. Recent, acest lucru ni s-a întâmplat la Teatrul „C. Nottara”, la spectacolul cu *Nota zero la putare*, când o bună parte din interpreți erau cu totul alții decât cei anunțați în program. Spectatorii mai frecvenți ai teatrului au reușit, firește, să-l identifice în cele din urmă pe actori, ceilalți au rămas până la urmă cu impresia că i-au văzut și i-au aplaudat pe cei trecuți în program, actori care în realitate nici nu dăduseră pe la teatru în seara respectivă.

S-ar părea una că problema de care ne ocupăm este nesemnificativă și că n-ar merita să fie subliniată. Noi o facem însă cu credința că lucrurile vor fi remediate, și nu numai pentru a se asigura „buna deservire” a spectatorului, ceea ce este, desigur, foarte important, dar și pentru a da prilejul tinerele elemente actoricești care — în treacăt fie spus, nu se prea bucură de „publicitate” — să fie cunoscute în adevărata lor identitate.

Iar dacă celor de la Teatrul „C. Nottara” le este într-adevăr atât de greu să șteargă corect din program două, trei sau patru nume, le-am propune un schimb de experiență cu Teatrul Tineretului, unde, la intrarea în sală — lângă garderobă — se află un panou vizibil cu numele interpreților din spectacolul respectiv, un panou îngrijit lucrat și care din fericire, nu cuprinde erori.

Ce-ar fi ca și Teatrul „C. Nottara” să-și facă rost de un asemenea panou? I-ar scuti desigur pe bieții plasatori de mizgălire programelor.

S. Massler

TEATRUL ÎN REVISTA „LUCEAFĂRUL” (Nr. 1—6/1959)

„Luceafărul”, revistă a Uniunii Scriitorilor din R.P.R., manifestă în ultima vreme un interes sporit pentru problemele teatrului românesc contemporan. Așadar, o altă revistă de prestigiu, în profilul căreia nu intră în mod deosebit scena, abordează problemele teatrului. E mai mult decât un simplu gest de acoperire a unei tematici. E o atitudine.

Nr. 2/1959 al revistei publică mai multe materiale consacrate teatrului. Amintim, în primul rând, tipărirea integrală a actului IV (Complotul și Detronarea) din piesa *Cuza Vodă* de Mircea Ștefănescu și a studiului „Tipicul în dramaturgia noastră con-

temporană” de Mircea Mancaș. Studii este util și valoarea lui ar fi sporită dacă autorul ar fi folosit o aparată estetică mai substanțială. În același număr, Camil Baltazar recenzează cartea artistului și regizorului sovietic S. Obrazțov — „Londra”, iar Gh. Poalelungi analizează ediția „Lessing”, oprindu-se asupra „Dramaturgiei hamburgheze” (Hamburgische Dramaturgie), care cuprinde problemele de bază ale esteticii lui Lessing asupra dramei și teatrului.

În nr. 3/1959 al revistei, criticul Marin Bucur discută în articolul „Victor Eftimiu la 70 de ani”, dramaturgia cunoscutului scriitor. E interesantă judecata de valoare asupra dramaturgiei lui Eftimiu care are meritul incontestabil „de a fi căutat izvoarele teatrului în folclor” și pe linia tradiției teatrului lui Alecsandri a dat câteva lucrări dramatice, inspirate din creația poporului.

În nr. 4/1959 al „Luceafărului” se anunță că revista inițiază un ciclu de interviuri cu regizori, actori, scenografi și dramaturgi, privind problemele actuale ale teatrului românesc. Debutul îl face prim-regizorul Teatrului Național „I. L. Caragiale”, Sică Alexandrescu care-și exprimă via satisfacție prilejuită de piesa lui Mihai Beniuc, *În Valea Cucului*. „N-am cunoscut prea de aproape țărani din Munții Apuseni — răspunde Sică Alexandrescu la o întrebare a redactorului revistei — dar citind piesa lui Mihai Beniuc, am simțit că în „Rețeaua” lui, sînt antrenati oameni autentici, care au între ei raporturi firești, ieșite din adevăratele ciocniri de interese și tendințe. Oameni ce-și trăiesc viața lor adevărată și care nu se mișcă silit, după un plan arbitrar, voit de autor. Oameni ce ocupă poziții de clasă bine definite și care oglindesc o realitate existentă. Satul lui Mihai Beniuc e un sat din zilele noastre, frământat de problemele actuale, un sat în care viața ne apare sub multiplele ei aspecte, un mic univers complex agitat de lupte și pasiuni...”

Socotind pilduitor pentru activitatea unui tânăr regizor, aflat în primii ani ai carierei sale, faptul că într-o singură stagiune pune în scenă trei piese originale, semnate de trei dramaturgi debutanți, redactorul revistei a luat cel de-al doilea interviu lui Horea Popescu. Merită toată atenția ideile lui Horea Popescu cu privire la colaborarea între regizor și dramaturgul începător: „Regizorul are datoria să corecteze lipsa de experiență a proaspătului dramaturg, adică să-l facă să gindească și să vadă nu numai dramatic-literar, ci și scenic-teatral”. Chiar și în cazul punerii în scenă a piesei experimentatului actor Ernest Maftei, *Răzeșii lui Bogdan* — subliniază regizorul — nu s-a putut evita problema de mai sus, ceea